

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В И С Н О В О К

До протоколу № 124
від 12 липня 2023 року

**до проекту Постанови Верховної Ради України про встановлення
Дня сорту винограду «Одеський чорний»
(реєстр. № 9334 від 29.05.2023)**

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України розглянув на своєму засіданні 12 липня проект Постанови Верховної Ради України про встановлення Дня сорту винограду «Одеський чорний» (реєстр. № 9334 від 29.05.2023, н.д. А. Чорноморов, О. Гайду) і зазначає таке.

Автори проекту Постанови вказують, що його метою є популяризація українського вина, забезпечення сталого розвитку українського виноробства, створення можливості заявляти про українське виноробство на міжнародному рівні, посилення суспільної уваги до здобутків українських селекціонерів та виноробів шляхом відзначення на державному рівні Дня сорту винограду «Одеський чорний». Цей сорт винограду створений селекціонерами в Національному науковому центрі «Інститут виноградарства і виноробства імені В.Є. Таїрова» Національної академії аграрних наук України шляхом схрещування двох французьких сортів і районується уже понад 50 років в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях на площі близько 1400 га. Тому авторами пропонується встановити в Україні День сорту винограду «Одеський чорний», який відзначати щорічно 5 травня та рекомендувати здійснити щодо цього певні заходи на рівні Кабінету Міністрів України.

Прийняття проекту даної Постанови, на думку авторів, дасть можливість на державному рівні вшанувати сорт винограду, вино з якого є візитівкою українського вина, посилити суспільну увагу до збереження і популяризації українського виноробства.

Контроль за виконанням цієї Постанови передбачено покласти на Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, а

головним Комітетом з розгляду цього питання визначено Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики.

За зверненням Комітету отримано експертні висновки до цього проекту Постанови від **Національної академії наук України**, яка не змогла однозначно підтримати його, оскільки встановлення дня окремого сорту винограду є, можливо, важлива подія, але на галузевому рівні.

На думку НАН України, було б доцільніше заснувати в Україні День селекціонера. Завдяки невтомній плідній праці багатьох поколінь селекціонерів в Україні створено унікальні сортові ресурси найважливіших сільськогосподарських рослин, які впродовж багаторічного періоду відіграють важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки не лише нашої держави, а й інших країн світу.

НАН України зазначила, що в Україні багатьма поколіннями селекціонерів створено видатні сорти важливіших зернових, технічних, плодкових, декоративних та інших культур, які відігравали неоцінену роль у забезпеченні продовольчої, економічної, соціальної, біологічної безпеки нашої держави та інших країн світу. Світову славу Україні принесли сорти озимого та ярого ячменю видатного українського вченого генетика і селекціонера, академіка П.Х. Гаркавого, що вирощувалися на площі понад 50 млн га в Україні та за її межами, які цінуються й сьогодні. Наразі лише сортами озимої пшениці, створеними вченими Інституту фізіології рослин і генетики НАН України під керівництвом академіка НАН України, Героя України В.В. Моргуна, засівається понад 2,0 млн. га, що становить близько 30 % площ посіву цієї культури в Україні. Сорти озимої пшениці, створені в цьому Інституті, відомі своєю врожайністю та якісними характеристиками далеко за межами України. Створені сортові ресурси є конкурентоздатними з іноземними сортами, мають генетичний потенціал урожайності 8,0–12,0 тон зерна з гектара та характеризуються високими хлібопекарськими показниками. Сорти пшениці озимої Миронівської селекції займали у світі понад 10 млн га, автором яких був видатний український селекціонер академік В.М. Ремесло. Зимовий сорт яблуні домашньої Ренет Смиренка, який був введений в каталог у 1880 році видатним українським помологом Л.П. Смиренком, став улюбленим для українських та європейських садівників, які досі його широко культивують. Що стосується сортів винограду, велика кількість яких створена українськими селекціонерами, то серед них є чимало таких, які поширені не лише в Україні, але й за її межами та користуються значним попитом серед виноградарів та виноробів. Те ж саме можна зазначити й про окремі породи тварин, якими Україна може пишатися на світовому рівні. Тому доцільність встановлення дня окремого сорту рослин чи порід тварин на загальнодержавному рівні викликає сумнів.

Національна академія аграрних наук України зазначила, що прийняття зазначеної Постанови є важливим для сприйняття України у світі як виноградарської та виноробної країни, оскільки у провідних європейських виноградарських країнах є усталеною практикою наявність Днів сорту, які є національним надбанням та «родзинкою» тієї чи іншої країни. Це міжнародні дні таких відомих сортів, як «Мальбек», «Рислінг», «Фурмінт» та ряду інших.

Сорт «Одеський чорний» є національним надбанням України і встановлення Дня сорту винограду «Одеський чорний» сприятиме популяризації українського виноградарства і виноробства у світі, збільшенню привабливості України для прихильників енотуризму.

Разом з тим, не лише цей сорт заслуговує на його відзначення. Існує ще багато цікавих наукових розробок які є унікальними в Україні та закордоном у галузях: рослинництва, наприклад: пшениця озима – «Миронівська 808», безнаркотичні коноплі, сорти плодово-ягідних (черешня «Мелітопольська», смородина «Ювілейна Копаня» та інші) та овочевих культур (кавун «Херсонський», огірок «Ніжинський» та інші), а також – тваринництва (породи великої рогатої худоби, свиней, овець, коней, птиць та ін.).

Безумовно Україні є чим пишатися, але на думку НААН вирішення вищезазначеного питання зараз не на часі, тому що проведення таких заходів потребує значних коштів, в яких, на жаль, науково-дослідні установи НААН на даний час обмежені.

Також НААН зазначено, що всі сучасні сорти рослин і породи тварин, без яких немислима сучасна цивілізація, створені людиною завдяки селекції. У наш час перед селекцією стоять величезні завдання зі створення нових високопродуктивних порід тварин і сортів рослин, пристосованих до умов сучасного індустріального сільського господарства, а також потрібних людині штамів мікроорганізмів. У системи НААН досить багато видатних селекціонерів, які все життя присвятили вивченню й створенню нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур та порід тварин. Для вшанування всіх селекціонерів України НААН вважає за доцільне розглянути питання щодо відзначення Дня селекціонера.

Підкомітет з питань науки та інновацій Комітету на своєму засіданні 10 липня 2023 року розглянув проект Постанови Верховної Ради України про встановлення Дня сорту винограду «Одеський чорний» (реєстр. № 9334 від 29.05.2023, н.д. А. Чорноморов, О. Гайду) та зауважив, що відповідно до норм Указу Президента України від 17 грудня 1999 року № 1583/99 «Про додаткові заходи щодо впорядкування відзначення пам'ятних дат і ювілеїв» визначено Кабінету Міністрів України, міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади під час вирішення питань щодо організації та фінансування заходів, пов'язаних з відзначенням пам'ятних дат, історичних подій, ювілеїв підприємств, установ і організацій державної форми власності, особистих ювілеїв та інших подій не допускати в умовах складної економічної ситуації в державі витрачання державних коштів на відзначення надуманих урочистих подій, влаштування різного роду пишних прийомів, фуршетів, презентацій, а також марнотратства при проведенні офіційних свят і заходів. Наразі складна економічна ситуація поглиблюється через тривалу війну російської федерації проти України.

Виноград сорту «Одеський чорний», як і будь-який інший сорт, може бути представлений та вшанований у рамках святкування в Україні професійного свята – Дня виноградаря і винороба, яке відповідно до Указу Президента України № 403/2020 відзначається щороку в другу неділю листопада. Це може

сприяти підвищенню уваги до конкретного сорту винограду та просуванню його на вітчизняному та міжнародному ринках. Крім того, запропонований термін проведення свята (5 травня) може бути некоректним, оскільки не врахована сезонність досягання культури і свято винограду буде без власне самого винограду. Тому доцільно спрямувати зусилля на загальну підтримку та розвиток виноградарства в Україні, що може привернути більшу увагу до різноманіття сортів, регіонів та досягнення українських виноробів, сприятиме об'єднанню виноградарів та виноробів усіх регіонів країни, незалежно від конкретного сорту винограду.

Крім того, заслуговує на увагу пропозиція обох академій щодо заснування в Україні Дня селекціонера.

Враховуючи наведене **підкомітет з питань науки та інновацій Комітету** запропонував Комітету прийняти рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду проект Постанови Верховної Ради України про встановлення Дня сорту винограду «Одеський чорний» (реєстр. № 9334 від 29.05.2023, н.д. А. Чорноморов, О. Гайду) відхилити, а комітетам Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики та з питань аграрної та земельної політики розглянути можливість встановлення в Україні Дня селекціонера.

Заслухавши доповідь співавтора проекту Постанови реєстр. № 9334 народного депутата України А. Чорноморова і голову підкомітету з питань науки та інновацій Комітету В.В. Колюха, а також обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Запропонувати Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики визначитись щодо прийняття рішення стосовно проекту Постанови Верховної Ради України про встановлення Дня сорту винограду «Одеський чорний» (реєстр. № 9334 від 29.05.2023), поданого народними депутатами України А. Чорноморовим та О. Гайду.

2. Рекомендувати комітетам Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, а також з питань аграрної та земельної політики розглянути можливість встановлення в Україні Дня селекціонера.

3. Направити цей Висновок до Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики, визначеного головним з опрацювання цього проекту Постанови, а також до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики.

Голова Комітету

Сергій БАБАК